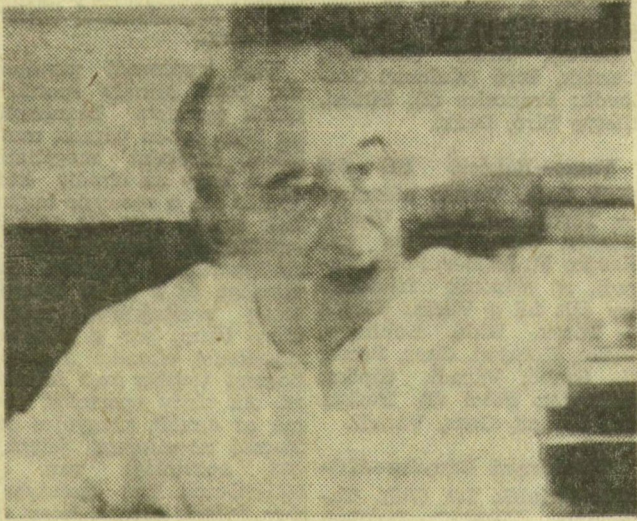

Színészek és pillanatok

Képernyő

A képzőművész képeket, a költő verseket, a zeneszerző kottákat hagy maga után, alkotásokat, amelyekből az életmű értékelhető. A Színészmúzeum televíziós adásai ékes bizonyítékok, milyen nehéz viszont a színész életművét megmérni. Tűnékeny pillanatok, hamar feledésbe merülő színpadi perceket kellene egymás mellé rakni, ha az emlékezet nem hagyna cserben bennünket. A film után most már a tévé is sokat segít, hiszen színházi előadások felvételével hitelesen őrzik a színpadi pillanatokot, de a tévéjátékok közül is egyre több ment meg ilyen értékek.

Az Illés Béla-emlékműsor három színész, három nagyszerű pillanatot rögzítette — talán emlékeztetünkben sem rövid időre. Az első *pojfo-című* tévéjátékban *Bánhid*i Lászlót. Az iskolaszolgálat alakította, mindössze néhány pillanata volt a tévéjáték végén, amikor is megpofozta a főszereplő diákokat, mert az csalónak nevezte egyik tanárát. A perc alatt egy egész életet játszott el Bánhid: a „felfelé” mindig lojális, „lefelé” mindig taposó szolgáló, amelynek alapja az a tévhit, hogy az emberek szemében ő csak így lehet „valaki”. A pofon utáni álmélkodás pillanatában („ezek már engem se tisztelnek!”) az effajta élet minden tragikomikumát sikerült összesűrítenie —

Liebmann Béla felvétele

A Magyar tudósok-sorozat legutóbbi adása Gegesi Kiss Pál portréját rajzolta fel előttünk. A tudós gyermekgyógyász szavai a tudomány iránti szenvédeyes érdeklődésről, a teljes emberi élet szépségéről szöttek — rendkívül érdekesen, meggyőző erővel

egyetlen, meggyőző arckifejezéssel. A *Magyar rapszódiában* Avar István produkált emlékezetes pillanatot, szintén a tévéjáték utolsó percében. A vidéki rendőr hatalmas butasága terült szét az arcán, elegyedve a felettesektől való félelemmel, a posztot féltő buzgósággal, tyúkszét meghaladó dolgok okozta rémülettel. A harmadik színész, Haumann Péter a *Gödény Dénes* esesikerült összesűrítenie —

A nagyobb rangra vágyó, de rettenetesen gyáva hadnagy kávváriájának minden állomását dicsőséget remél, ehelyett elmarasztalják. Az utolsó stációban reméli a legnagyobb személyes sikert — csalódottsága tehát ekkor a legnagyobb, a reménytelenség eluralkodik rajta. Haumann Péter mozdulatlan szemű, üres arcú hadnagya a tökéletes emberi zavartudósra szobor lehetne.

Mindhárom arc úgy fejezte ki az életre keltett alakok személyes tragédiáját, hogy a nézőt egyúttal ellenállhatatlan nevetésre ingerelte. A három pillanat közvetítette az írói mondani-
való lényegét, a gondolatok továbbfűzésére indította a nézőt, és az élmény erejével véste emlékezetbe a színészcsoportot.

Töröcsik Mari és Vitray Tamás egyórási beszélgetésében viszont voltak pillanatok, amikor nem bántunk volna, ha kivételesen átengedik ezeket a színész a riportereknek. Az *Ötszemközt* adásai közül talán ez volt az egyetlen, amikor Vitray a kíváncsinosnál jobban hátterben maradt.

Ma, kedden az NDK televíziójának estje ígér változatos programot. A kisfilmek mellett a Fiete Steincímmel egy tévéfilmet is láthatunk. Holnap, szerdán a szilveszteri műsort ismétlik meg, csütörtökön a *Leonardo da Vinci* befejező részét és a *Király Istvánnal* készített filmet láthatjuk.
S. E.

A Szegedi Szemle ügyéhez

A Délmagyarország hasábjain a közelmúltban erről a kérdéscről több cikk is megjelent. Kell-e Szegedi Szemle, és ha ilyen napvilágot látna, ahhoz előbb egyeztetni, szervezni kell az erőket. Tehát nemcsak a szemle gondolatát vetették fel. Szegeden jó néhány intézet, szervezet van, ahova a reménybeli szemléi telepítési lehetne, és a munkatársak kiadási gondolatai megoldódnának. Mindezekkel egyet lehet érteni. És mivel eddig is csak ábrándoztunk, legyen szabad az elgondolásokat tovább szólni.

Többek között *el kell dönteni*, szemle legyen-e, vagy tanulmánykötet? Szegedi legyen-e, vagy Csongrád megyei, vagy miként a Tiszaföld és az Alföld Szegeden és Debreczenben partatlan, átlépne a megyei határt, és a tájegység, a Dél-alföld „szemléje”? Avagy talán magvas, nagyobb lélegzetű és a szűkebb szakmai körre szorított tanulmányok tárházát tartalmazó évkönyvek sorozatának kellen-e kiadási lehetőséget biztosítani? És végül mindennél fontosabb, ki teremtse meg a kiadás anyagi erőforrásait? Még sok egyebet felvetetünk: időségi, felvételi, szervezési? Ha szemle valósulna meg, évi négy szám is elég. Ennyire futja az erőből.

Miért legyen csak szegedi? Hozzá kell szokni, hogy régóta nem a töltésig terjed ez a város, még csak nem is a csatlakozott tápéi, algyői, dorozsmai, szőregi határok „Szeged” feliratú táblájáig. Szeged nem a városi hatóság igazgatása alá tartozó terület központja csupán. Közhelyeket mondanánk a vonzókörzetéről, intézményeinek az Alföld egy részére való illetékességéről, az itt alkotó, munkálkodó embereknek a város és a megye határát átlépő tevékenységéről és hatásáról. A feltartóztatlanul beáramló lakosság szegedivé válik, de kapcsolatát fenntartja régi lakóhelyével.

Hazlátogatva magával viszi a városiasodott ember légkörét. Visszahozza lakóhelyének hírét és megőrzi hosszú ideig hagyományait. Ennélfogva egy helyismereti közlemények téra — mert mi másnak nevezhetnők a még el sem döntött kiadványt, tartalmazhat sok-sok szegedi vonatkozású cikket, tanulmányt. Valójában pedig azért közöl szegedit, mert Szeged a többi megyebeli városok és községek központja. Még nem szoktuk meg, hogy meggyezelk helyi is. Amiért évszázadokon keresztül küzdött a város mindenkor uralkodó osztályának vezetősége, az egyserre csak küzdelem nélkül hullott az ölébe, alig 12—13 esztendővel ezelőtt. Pedig történelmi pályája folyamán valóságban mindig is

összefüggött a Tisza—Maros szögével, sőt a Mohács előtti századokban úgyszólván a Tisza Dunába való betorkolását és legalább Félegyházaig érték el „csáppjai”. 1857-től Temesvárig, majd az Al-dunáig, felfelé Budapestig, északkeletre Nagyvárádig, délkeletre Fiuméig épültek ki az itt keresztelt vasútvonalak alig egy évszázad előtt. A város történések pedig jobbára alig jutottak a szegedi határokon kívül. Következésképpen a szegediek tudata sem ért tovább. És még ma is jócskán így érzünk, legalábbis az igazgatásban. Ezen is változtatható a helyismereti tanulmányokat közreadó szemle.

Neve lehet, sőt kell is, hogy szegedi legyen. Ez az ismert, ehhez és ide sok minden kötődik, tény- és érzelmi, gondolati, tudati anyag, amelyet történetünk-ből nem lehet és nem szabad kitörölni, elhallgatni és erőszakolt, nem létező koncepciók érdekében megszüntetni. A lakóhely (akár város, akár falu) indít az emberben hovatartozást és nem a megye, amely jobbára igazgatási szempontokat és kevésbé az ott élő embercsoport életének egyvüve tartozását jelenti. A szegedi név még sok mindent jelent, (illeték ezzel nem kívánatos dolgokat és a felszabadulás előtt, ahhoz azonban a szegedi népek mi köze sem volt.) A megye sem fejlődött volna a „polgárváros” Szeged, és Szeged sem a szélesebb vonzáskörzete nélkül. A haladó mozgalmakat, akár a feudális korban, akár a tőkés világban, a leghaladóbbat pedig a felszabadulás után ebben a térségben, ennek a városnak haladó osztályai hordozták, és azok innen hatottak. Az ilyen vonásait azonban alig fedeztük fel, és még a legújabb napvilágot látott

munkásszolgalmi kutatások eredményeit közreadó kiadványokban is alig figyeltek fel rá. Következésképpen a szemle Csongrád megyében legalább is megyei lehet, kiadójának ennek következtében nem lehet csak Szeged — hanem Csongrád megye és Szeged város tanácsa, mint a közérdek összefogására a leghivatottabb testületek.

Bármiféle döntésben végül is a társadalmi szükséglet a szó. Kell-e ilyen kiadvány? Régóta érezzük, hogy igen. Ki sem fejezhető, hány szakmabeli írásműve kerül az íróasztalra. Ezeknek pedig főképp a helyi társadalom tevékenységének elősegítése volt a célja. A tanácsokban, a végrehajtóbizottságokban, a testületekben, a vállalatokban, a szövetkezetekben jobbnál jobb „jelentések” és az illető intézmény vagy termelőüzem mindenkor állapotát elemző, fejlődésüket bemutató tanulmányok készülnek fáradtságos munkával. Elhangzásuk után még jó, ha az irattárba kerülnek. A kutató azonban a tömegtelen mennyiségű információ anyagban lehetőséggel egy-egy időszak összefoglaló jelentéseit fogja felhasználni, és kevésbé fog a kifejlődés dokumentáló mérhetetlen mennyiségű, egyes adatokat rögzítő iratra vagy másféle adathordozóra támaszkodni. A szemle cikkei a jövőben forrásul is szolgálnak, részlettanulmányokat közölnek, ami nélkül városi és megyei monográfiát kitűzni meg-alapozatlan. Ezért is kell szemlét létrehozni.

Akad-e olyan szervezet, amelyik kezébe vegye a sorsát, és azt javaslatképp letegye az illetékesek asztalára? Magam az újságíróklub egyik ankétja útján ajánlom a kérdést megvitatását.
Óltvai Ferenc
levéltári igazgató

Kisorsolták a lottó januári tárgynyereeményeit — a 4. hét szelvényei között

Hétfőn tartották a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság budapesti, Münnich Ferenc utcai székházában a januári lottó-tárgynyereeményeket. A sorsoláson a 4. játék hét szelvényei vettek részt. Az alábbiakban közöljük a szegedi totó-lottó körzeti területekén eladott 4. heti, tárgynyereeménytel kisorsolt lottószelvények számát és a nyereseményt.

- 133 076 vásárlási utalvány,
- 324 019 vásárlási utalvány,
- 348 463 háztartási gépek,
- 350 395 méteráru, 3 292 105 tv, 3 297 643 utalvány,
- 3 298 042 ételkamra-utalvány,
- 3 301 830 lakástextil,
- 3 305 771 tv, 3 343 942 méteráru,
- 3 351 308 utalvány,
- 3 363 418 háztartási gépek,
- 3 370 734 háztartási gépek,
- 3 373 830 méteráru, 3 398 822 háztartási gépek,
- 3 411 409 ételkamra-utalvány, 4 320 693 utalvány, 4 333 101 utalvány,
- 4 341 196 ki mit választ,
- 4 342 130 ki mit választ,
- 4 345 253 ételkamra-utalvány,
- 4 365 251 tv, 4 398 289 vásárlási utalvány, 4 400 540 vásárlási utalvány, 4 410 534 vásárlási utalvány, 4 419 496 hűtőgép,
- 4 422 328 tv, 4 431 130 ételkamra-utalvány, 4 431 621 bútor-lakberendezés,
- 4 434 895 ételkamra-utalvány, 4 445 452 ételkamra-utalvány,
- 4 452 682 sztereó rádió, 4 455 579 tv, 4 461 995 ételkamra-utalvány,
- 4 468 959 tv, 4 479 390 vásárlási utalvány, 4 481 777 vásárlási utalvány, 5 103 640 vásárlási utalvány, 5 133 443 ételkamra-utalvány, 5 333 550 ki mit választ, 5 334 605 lakástextil,
- 5 346 330 vásárlási utalvány, 5 348 863 ki mit választ, 5 352 930 ki mit választ, 5 361 746 hűtőgép,
- 5 0 114 982 ételkamra-utalvány,
- 5 0 119 462 méteráru, 5 0 136 048 tv, 5 0 140 833 tv, 5 0 144 049 ételkamra-utalvány,
- 5 0 175 440 vásárlási utalvány, 5 0 182 934 vásárlási utalvány, 5 0 184 259 la-

- kástextil, 50 195 594 vásárlási utalvány, 50 197 148 vásárlási utalvány, 50 224 430 tv, 50 240 441 háztartási gépek,
- 50 251 178 lakástextil,
- 50 259 811 ételkamra-utalvány, 50 331 759 vásárlási utalvány, 50 352 820 ki mit választ,
- 50 369 633 tv, 50 370 660 ételkamra-utalvány, 50 376 455 vásárlási utalvány, 50 389 842 hűtőgép,
- 50 390 969 lakástextil,
- 50 401 920 lemezjátszó, 50 436 173 ki mit választ,
- 50 449 017 ki mit választ, 50 457 059 méteráru,
- 50 464 868 tv, 50 469 451 háztartási gépek, 50 480 856 vásárlási utalvány, 50 509 472 ki mit választ, 50 516 656 vásárlási utalvány, 50 530 730 üdülőtelek Balatonszabadi-Sóstón faházzal és 10 ezer forintos garanciamegváltással.
- 50 552 844 ételkamra-utalvány, 50 558 994 háztartási gépek, 50 587 706 ki mit választ,
- 50 589 602 lakástextil, 50 633 957 ételkamra-utalvány, 50 636 253 vásárlási utalvány, 50 649 276 táskarádió,
- 50 662 901 háztartási gépek, 50 691 206 ki mit választ, 50 700 273 vásárlási utalvány, 50 704 243 vásárlási utalvány, 50 706 700 tv, 50 708 634 sztereó rádió, 50 713 007 vásárlási utalvány, 50 721 403 hűtőgép,
- 50 725 010 ki mit választ, 50 725 522 lakástextil,
- 50 734 074 ételkamra-utalvány, 50 735 935 hűtőgép, 50 741 315 vásárlási utalvány, 50 766 521 hűtőgép.

A nyertes szelvényeket 1974. február 20-ig kell a totó-lottó kirendeltségek, az OTP-fiókok, vagy a posta útján a Sportfogadási és Lottó Igazgatóságokhoz (Budapest V., Münnich Ferenc u. 15.) eljuttatni. A gyorslista közvetlenül a sorsolás után készült, az esetleges hibákért felelősséget nem vállalunk.

Már utazik a téli retek

Vetik a tavaszi primőr magját

Mintegy másfél millió csomó hajtatót pirok retek termelésére kötött szerződést a Szövetkezettek Csongrád megyei Értékesítő Központja — kedvező, garantált árak mellett — a tiszaszegedi Búzakalás, a szeged-mihályteleki Új Élet, a baki Magyar—Bolgár Barátság, a forráskútj Haladás, a makói József Attila Termelőszövetkezzel, valamint a fábiánsebestényi Kertészeti Közös Vállalkozással. Ebből a primőrből ilyen mennyi-

ség télen még egyszer sem került piacra. A szállítást már megkezdték részben a szegedi üzemekbe, részben a Német Demokratikus Községi Társaság megrendelésére. Exportra tízdarabos csomókat állítanak össze. A téli retek szezonja körülbelül akkor ér véget, amikor a tavaszi pirok primőr megjelenik. Ez utóbbit zömmejjel Szeged-Mihályteleken és Röskenen nevelik a házi kertekben, főlával borított területen, de fű és nélkül. A magot már teljes

erővel vetik jól bevált módszerrel. Hetekkel ezelőtt a magot papírvetkezékre ragasztották, és most ezeket a papírlapokat teregetik le, homokot szórnak rá és meglocsolják. A tavaszi retektermesztés térhódítására jellemző, hogy Domaszéken is egyre nagyobb területen vállalkoznak rá, létesítenek háztáji föltelepeket. Amíg tavaly Csongrád megyében 11 millió csomó primőrt vásárolt fel a MÉK, az idén 15 millió csomóra kötött meg-
állapodást.

Ülésezett a népfront városi elnöksége

A Hazafias Népfront városi elnöksége megtartotta idei első ülését tegnap, hétfőn a népfront székházában. Az elnökség megbeszélte a Salamon István, a városi titkárt által ismertetett 1974. évi munkatervét.

A terv azt tükrözi, hogy összeállított figyelembe vették a párt X. kongresszusának határozatait, a Hazafias Népfront V. kongresszusának állásfoglalásait, a városi pártbizottság javaslatait,

amelyek kezébe vegye a sorsát, és azt javaslatképp letegye az illetékesek asztalára? Magam az újságíróklub egyik ankétja útján ajánlom a kérdést megvitatását.
Óltvai Ferenc
levéltári igazgató

a népfront megyei bizottságának munkatervét, és a városi tanács ez évi programját. Ennek megfelelően célkitűzéseiket is összehangolták az ország és a város legfontosabb politikai, társadalmi feladataival. A népfront sajátos eszközeivel segíti a párt XI. kongresszusára, az ötödik ötéves terv vitájára való felkészülést is. Az idén többek között olyan aktuális kérdésekkel is foglalkoznak, mint a környezetvédelem és a népesedéspolitikai. Az előző években is nagy gondot fordítottak a népfront társadalmi bázisának szélesítésére: továbbra is igyekeznek fokozott mértékben bevonnani munkájukba a műszaki, az agrár-, az egészségügyi értelmiségieket, a jogászokat. Gondot fordítanak arra is, hogy megfelelő programok szervezésével a fiatalabb korosztály is részt vegyen a mozgalomban.

A bizottsági és elnökségi ülések programján kívül az egyes társadalmi bizottságok munkájának egész évre szóló tervét is megvitatta és jóváhagyta az elnökség.